

را بفرستاد تا ایشان را آئین اسلام بیا موزد و از مال شان زکوٰۃ بگیرد۔ از ایشان تنہ چند کہ
 در آن اسد بن سیرح الطائمی۔ نیز بودند بیا مند۔ و یہ پیغمبر خدا با زخوردند و گفتند
 کہے را ہر اہ ماکن کہ عنان اتر نظام پستش بسپر ہم و سر بفرمائش بہیم۔ درین دم
 مخربۃ العبدی کہ مدر کہ بن خوط نام داشت گفت اے پیغمبر خدا از ایشان
 در گردنم بار مینتے است کہ در جنگ جنوب مرا اسیر کردند۔ و منت آزادی نہاوند پس
 بایشان بفرست۔ آنحضرت خواستہ اش را پذیرفت۔ و دیگر از ایشان سلمہ بن عبادی اللادوی
 یا تنہ چند از قومش بیا مد۔ و با ہر انش مسلمانان گرفت۔ و از آنحضرت چیزے از کار عبادت
 و دعا پرسید و آگہی یافت۔ باز گفت۔ دعاے قرآنے کہ خدا تعالیٰ در ااتفا تے
 و انتحاد۔ بے بخشد و دعا فرمود۔

۱۳۶ - سفارت عافق۔ از بنی عافق۔ حلیمہ بن شجارج۔ و عوذ بن سریر۔
 یا تنہ چند از قومش بیا مند۔ و گفتند اے پیغمبر خدا ما صنادید قوم خود مستقیم و اسلام
 پذیریم۔ و زکوٰۃ ما در پیران ما بناست۔ فرمود ہر چہ از مراعات و
 واجبات کہ مسلمانان راست شمارا ہم باشد۔ عوذ بن سریر گفت بر خدا ایمان آوردیم
 و راہ پیغمبرش بگزیدیم۔

۱۳۷ - سفارت باریق۔ چون سفیران باریق آمدند۔ پیغمبر خدا ایشان را سوے اسلام
 بخواند ہما مسلمانان گرفتند و بیعت کردند۔ و آنحضرت بہر ایشان اینچنین نوشت۔ این
 نوشتہ است از محمد پیغمبر خدا بہر باریق چنین کہ بے دستوری باریق نہ اشار شان

شکنند و نه در چراگاه شان پی در پیار و چه در تموز مواشی را سرد دهند - و چون مسلمانان از خشک سالی یا از پیله چرانیدن در علف ترش برایشان بگذرد و سه روز مهانش دارند - و اثمارشان چون رسیده گردند هر دو این ریختن اش را چند آنکه خواهند بخورند - مگر فراهم کرده نهند - ابو عبیده بن الجراح و حذیفه بن یمان گوایه شدند و ابی بن کعب بنوشت -

سفارت دوس - چون طفیل بن عمر الدوسی مسلمان شد و قوش را دعوت اسلام کرد و آن همه مسلمانان گرفتند از ایشان هفتاد و یا هشتاد کسان که در آن ابو هریره و عبد اللہ بن ازبهر نیز بودند - بدین آمدند - در آن دم پیغمبر خدا به خمیر رفت بود ایشان هم به خمیر شدند و با آنحضرت باز خوردند - و شنیده ام که آنحضرت ایشان را هم از خمیرت خمیر بهره بخشید و با پیغمبر بهینه باز آمدند و طفیل گفت ای پیغمبر خدا از من قوم سر آورد و گردان پس آنحضرت ایشان را در حرقه الدبیاج فرود آورد - و ابو هریره چون هجرت از خانمان خود بیرون آمد بگفت ه

۱۳۸

ياطوها من ليلة وعناءها	على انها من بلاد الكفر نجت
شب و زحمتش چه قدر در از منی داشت	آرے اینقدر است که از دیا کفر تنگاری داد

و عبد اللہ بن ازبهر - با آنحضرت گفت ای پیغمبر خدا چون من در قوم خود جاه و شکوه دارم خواهی که مرا برایشان فرمان روا گردانی - آنحضرت فرمود - هر آینه اسلام در آغاز غیب برده است و زود است که در انجام نیز غیب گردد - پس هر که بخواند بگوید تنگارشند

و ہر کہ رو بہ چہیزے دیگر کرد تہ گشت۔ از قومست ہر کہ در ایمان بیشتر در ثواب افزون تر و
زود است کہ حق بر باطل چہرہ کرد۔

۱۳۹ سفارت شمالہ و حدان۔ پس از نستج کہ عبداللہ بن علس الشمالی و
مسلمہ بن ہزان الحدنی۔ با دیگر کسان کہ ہم از قومش بودند۔ اسلام گرفتند و از طرف
قوم خود بیعت کردند و آنحضرت بہر ایشان فرمائے بنوشت کہ در آن از احکام زکوٰۃ
آگہی بخشید۔ ثابت بن قیس بن شماس ہنگام شدہ بود۔ و سعد بن عبادہ
و محمد بن سلمہ گوہ شدند۔

۱۴۰ سفارت اسلم۔ از بنی اسلم۔ عمیرہ بن قحصی با دیگر مسلمانان قومش آئیے
و ایشان با آنحضرت گفتند کہ ما بخدا و پیغمبرش ایمان آوردیم۔ و آئینت را پذیرفتیم۔
و بانصار برابریم۔ و در روز نیک۔ و بدیا و رو و فامند با شیم۔ پس ما را منزلتے
بخش۔ کہ عرب فضیلت ما را بدانند۔ فرمود اسلم را خدا سلامت و از دو غفار را
مغفرت بکند۔ و آنحضرت بہر اسلم و دیگر مسلمانان عرب کہ بر ساحل و ہامون جامی
داشتند نامہ بنوشت کہ در و از احکام زکات مال و مواشی آگہی بخشید۔ و آن نامہ را
ثابت بن قیس بنوشتہ بود و ابو عبیدہ بن الجراح و عمر بن الخطاب گواہ شدند۔

۱۴۱ سفارت جذام۔ رفاعہ بن زید کہ یکے از بنی جذام و انکہ از بنی الضبیب
بود در موضع ہدنہ کہ نزد حیسبر است با آنحضرت باز خورد و غلامے پیشکش کرد و اسلام
گرفت و آنحضرت اورا نامہ بہر دعوت اسلام سوئے قومش دو ابستگانش بنوشت۔

و در آن نامہ نگارش یافتہ کہ ہر کہ پذیرفت در گروہ خاصہ الہی درآمد و ہر کہ سر پر چپید
تا و و ماہ در امانت - و مروسے از جہام و انگہ بنی قفاشہ بود کہ اورا فروتہ بن عمر
سے خواندند و در زمین شام بر موضع معان و نواحی آن از حرامین قیصر عامل بود
فروہ سلمان شد و کہے را با نامہ دسترس سفید برسم ارمنان با آنحضرت فرستاد و
چون ازین کار آگہی یافتند اورا بخواندند و گرفتند و در بند آگندند و سپس کشتنش
بیرون آوردند و درآمد گبفت

ابلیغ سراتہ المؤمنین بانہی	سلمہ لرب اعظمی و مقامہی
سوار مسلمانان را ازین برسان کہ بہر خدمت ہستی و جا بگاہ من	

و گروہش بزوند و بدارش یکشیدند۔

سفارت مہرہ - چون مہری بن الابیض با سفارت خود بیامد آنحضرت
بروسے اسلام را عرض فرمود و ہمہا مسلمانان گرفتند و ایشانرا انجمنین بنوشت
این بنشتہ ایست از محمد رسول اللہ بہ مہری بن الابیض کہ ہر کہ از مہرہ اسلام آورد
از تالاج و پرفاش امین گروید۔ و بر ایشان پیروی آئین اسلام ناگزیر است پس
ہر کہ کار و گون کرد ہانا بجنگ خدا پر خاست۔ و ہر کہ بدان گروید بہ زمینار خدا
و پیغمبرش درآمد۔ یا وہ گشتہ ایشانرا باز گروانیم و بر چہندگان آب را بند نکنیم و ایشان
تا پاکی را گناہ و فحش گوئی را نا فرمانی دانند محمد بن سلمہ الانصاری نوشت۔ و
مروسے از مہرہ بیامد کہ اورا زہیر بن قرضم بخواندند و آنحضرت اورا از درازی راہش

نزد خود بنشانند و گرامی داشته - و چون بیج بازگشت نمود سامان سفرش سازد و
سوارش کرد و نامه به او نوشت که بایشان بوده است -

۱۳۲ - سفارت حمیر - در ماه رمضان ۹۰۹ - مالک بن مرارة الرباوی -
فرستاده شاهان حمیر بنامها و گذارش اسلامشان بیامد - آنحضرت بلال را فرمود
تا ایشان را فرود آورد و اکر ام کند - و همان دارو - و آنحضرت سوی حرت بن عبد کلال
و نفیس بن عبد کلال - و نعمان که سرور ذمی رعین بود - و معافز و
همان همچنین نوشت - پس آنکه ستائش خدا نیکه جز او خداست و دیگر نیست بر شما
میخوانم - و پس آنکه فرستاده شما از زمین روم به ما رسید و هر چه فرستادید رسانید - و
از چگونگی آن طرف آگهی داد و از اسلام شما و جنگ با مشرکان بازگفت - همانا خدا
عز و جل شما را راه خود بنمود - اگر نگو کرداری پیش گیرید - و فرمان خدا و پیغمبرش پذیرید و
نماز کنید و زکوة بدهید و از غنیمت خمس خدا و خمس پیغمبر و صفی او هر چه
بر سلمان از زکوة فرض کرده شد - بیرون کنید -

۱۳۳ - سفارت نجران - چون نامه پیغمبر با اهل نجران رسید از ایشان چاره
کس از بزرگان نصاری که از آنجمله عاقب کندی که عبدالمسیح نام داشت - و
ابو الحرت بن علقمه - و برادرش کرز بن علقمه که از رومیه بودند - و سید بن حرت
و برادرش اوس بن حرت - و زید بن قیس - و شیبه - و خویلد - و خالد - و عمر -
و عبد الله را بشمار آورده اند - بسفارت بیرون شدند - ازینها سه تن سکره ایشان بودند

یکے عاقب کہ عالم و کار کیا سے شان بود برایش سے رفتند و دیگرے ابو الحارث
 کہ استغف و عالم و امام و صاحب مدارس ایشان بود و دیگرے بدین الحارث کہ قافلہ
 سالارشان بود کہ زین علقہ در پیش میرفت و میگفت ۵

الیس تغد و قلقا و ضینها + معترضنا فی بطنها جنینها + مخالفنا دین التصاری دینها

بسوسے تو میرد و شکم خشک گشته + کہ در شکمش بچہ آوست + اکیش نصاری مخالفست برآده

و پیش از همه با آنحضرت باز خورد و سپس دیگران رسیدند و مسجد درآمدند و جامه های

نگارین در برداشتند و پیرامن چادرهای ایشان بخرید و خست بود و مسجد

رو سے بمشرق نماز ایستادند آنحضرت فرمود بگذارید ایشان را و چون با آنحضرت

آواز آمدند رو سے برگردانید و ایشان سخن نکرد و عثمان گفت این اعراض از جنت

پوشاک شماست و در آن روز باز گشتند و روز دیگر در لباس راهبان بیامند و سلام کردند

آنحضرت و علیک باز داد و سوسے سلام خواند ایشان انکار کردند و سخن دراز شد

و گفت و شنود بسیار گشت آنحضرت چیزی از قرآن فرو خواند و گفت آنچه میگویم

نمی پذیرید باید که از پی ما آید و شوید و برین سخن باز رفتند روز دیگر عبدالمسیح و

دو تن دیگر از اهل الرأ سے ایشان بیامند و گفتند ما را چنان مینماید که با تو مبارک کنیم و

هر چه خواهی بدیم و آشتی کنیم آنحضرت برین شرط صلح فرمود که هر سال دو هزار حقه

بدهند یکبار در راه رجب و یکبار در راه صفر قیمت هر حقه اوقیه باشد و اگر در زمین ضرورت
 استطاعتی از زر و دینی نیزه دینی شتر و دینی اسب مستعار بدهند و اهل بخران

و متعلقانش ز نہاری شدند۔ جان و مال و ملک و ملت و غائب و حاضر و معاہد
 ایشان بر پناہ خدا و پیغمبرش در آمد۔ و هیچ اسقف را از اسقفیت او و راسب را از
 رہبانیت او و واقف را از وقفانیت او بزرگوار نیم۔ ابوسفیان بن حرب و اقرع
 بن حابس و غیرہ بن شعبہ گواہ شدند۔ سفیران با گشتندگر چندے گذشت
 کہ سب و عاقب باز آمدند و سلمان گشتند۔ و آنحضرت ایشانرا در خانہ ابو ایوب
 انصاری فرود آورد۔ و نجرانیان تا زمانہ پیغمبر خدا بر حال خود بودند۔ و ابو بکر صدیق
 نیز ہنگام وفات بہر ایشان وصیتے بنوشت۔ مگر زن پس رہا خواہ گشتند۔ پس عمر
 بن الخطاب ایشانرا از وطن بیرون کرد و اینچنین بنوشت۔ این است آنچہ
 امیر المؤمنین عمر بہر کسانیکہ از نجران روانہ شدند بنوشت بنا بر آنچہ پیغمبر خدا و ابو بکر
 بہر ایشان بنوشت ایشان ز نہاری خدا ہستند۔ هیچ مسلمانے ایشانرا رنجے نخواہد رسانید
 و از حاکمان شام و عراق بہر کہ رسد ایشانرا در آن زمین جایگاہے فرخ و ہند۔ و ہر چہ
 در آنجا از زمین بکار آرد در عوض زمین گذاشتہ ایشان باشد هیچ بر آن نشانند و دیگر
 آنکہ اگر کسے بر ایشان تنمے کند ہر مسلمانے کہ در آنجا باشد یا و ایشان کرد۔ چرا کہ
 ایشان ز نہاری ہستند۔ و چون بجایے طرح اقامت افکنند۔ بست و چہار راہ جزیرہ
 معاف است۔ و ہم بر آنقدر باج گرفتہ شود کہ در دست آرد و هیچ تنمے و سختی بر ایشان
 نرود۔ عثمان بن عفان۔ و معیقب بن فاطمہ گواہ شدند۔ و ایشان در عراق
 بجاییکہ اورا نجرانیہ مے نامند و ہر کزار کوفہ واقع شدہ فرود آمدند۔

سفارت جیشان - از جیشانیان ابو و سب - باتنے چند از قوش بیامد و از شتر

از شد و از جو - و رہمن میساختند - پرسیدند و یکے را بنام تمیح و دیگرے را بنام مرز
 بخوانند - آنحضرت گفت آیا ہوش را میزداید - گفتند آری - اگر زیادہ ہوشیم
 فرمود ہر چہ بسیارش بخورد کند کش نیز حرام است - گفتند رسم است کہ مردمان مزدوران
 خود را شرا سبے میدہند - فرمود - ہر چہ بخورد کند حرام است -

مطلب بن عبداللہ بن خطیب گوید کہ پیغمبر پلایان خود در مدینہ بود کہ
 گرگے فرارسید - و پیش پیغمبر ایستاد و بغزش آمد - پیغمبر فرمود این سفیر زندگان
 نزد شما آمدہ است - اگر خواہید چیزے بہرہ اش بنید - کہ او ہم بر آن قرار خواہد بود -
 و رہنمائی بر آنست - یا شید - پس ہر چہ بدتش افتد بہرہ اش باشد -
 گفتند این از مانے آید - پیغمبر برگ - اشارت فرمود کہ بکار خود باشد - او باز
 و رفتند تیزے دوید -

بالحق

سفیران بلوک و قبایل نزد پیغمبر اسلام سے آمدند نہ ہنزد دیگران - پس فرمودن پیغمبر خدا صلعم کہ این سفیر زندگان
 نزد شما آمدہ است صریح دلالت میکند کہ اینہمہ کلام مزا شا بود چنا کہ حضرت صلعم گاہ بطور مزاج ہم جنسے میفرمود صلی اللہ علیہ وسلم
 سید احمد ۱۲

لما

آخری درج شدہ تاریخ پر یہ کتاب مستعار
لی گئی تھی مقررہ مدت سے زیادہ رکھنے کی
صورت میں ایک آنہ یومیہ دیرانہ لیا جائے گا۔
